

Okuma hakları üzerine...

RAİFE POLAT

Adı *Eyvah Kitap!*, olan bir kitap size neyi çağırıyor. Peki adı *Eyvah Kitap!* olan bir kitap ilginizi çeker mi? Ne anlatıyordur sizce bu kitap?

Ben bu soruların hiçbirini sormadım kendime. Çünkü önünde sonunda sırf meraktan okuyacaktım *Eyvah Kitap!*'ı. Ama benim de bazı kaygılarım vardı okumaya başlamadan önce. Niyeyse hiç çekmiyordu beni bir kere. Çok sıkıcı, didaktik, ahkam kesen bir hali olacağını düşünüyordum. Belli ki çocukların kitap okuma alışkanlıkları üzerine kafa yoran, kaygıları olan bir kitaptı ve bu noktada çocukların ilgisini çekmeyeceği kesindi. Ama dedim ya, merak ediyordum yine de. Eh, merak kediyi öldürür!

Ama bu kitap beni öldürmedi. Tam tersi kendime getirdi. Aslında hep bildiğim, yavaş yavaş farkındalığının arttığı bir konuda -genel olarak çocukların algılama biçimleri, özel olarak da kitaplarla kurdukları ilişki ile ilgili- gerçek bir zihin açıcı oldu. Daha ilk satırlardan sonra, kitabı eşimle birlikte sesli okumaya başladık. Biz arada sırada yaparız bunu, çok keyifli bir paylaşım; bütün Harry Potter'ları böyle devirdik, böylece her olayı aynı anda yaşadık, paylaşmak için heyecanlarımızı, düşüncelerimizi birbirimizin kitabı okumasını beklemedik. İşte *Eyvah Kitap!*'ta da böyle oldu. Bizim de bir çocuğumuz var, evet henüz kitapların sadece resimlerine bakıp, kendi hikâyelerini uyduruyor ama olsun, başımıza neler geleceğini şimdiden öğrenmekte fayda var. Az çok fikrimiz de oldu gerçekten: Çocuklar çok çok eğlenceli olabiliyorlar ama algıları ve zekaları acayip tırsmamıza da neden oldu açıkçası.

Eyvah Kitap! neyi mi öğretiyor bize? Ne kadar büyüdüğümüzü ve çocukken büyüklerimizde eleştirdiğimiz her şeyi şimdi çocuklarımıza da aynı acımasızlıkla uyguladığımızı. Yıllar yıllar geçmesine karşın eğitim sistemimizde hâlâ tuhaf zorlamaların olduğunu ve hiçbirimizin bunları değiştirmek için uğraşmayıp, sadece eleştirdiğimizi. Kitap okumanın gerçek bir keyif unsuru olduğunu. Evet, kitap okumanın gerçek bir keyif unsuru olduğunu ve zorla olmayacağını - pardon, bunu herkes biliyor aslında, *'Eyvah Kitap!'* sadece hatırlatıyor! Ve... Ve... En iyisi sözü kitabın kahramanlarına bırakayım biraz da:

"Bence kitaplarda şu çocuklara mesaj verme işini biraz fazla abartıyorlar. Çocuklar aptal ya, onlara her şeyi en basit yoldan anlatmak istiyorlar. Biz nelerle ilgileniyoruz, kitaplar neleri anlatıyor? Hepsi çok sıkıcı!"

"Belki ben hep sadık bir çizgi roman okuyucusu olarak kalacağım. Belki abone olduğum gezi ve bilgisayar dergileri dışında hiçbir şey okumayacağım... Ne olur yani? Dünya tersine mi döner?"

"Evet, doğru; ben kitapları severim. Ama işin şu 'okuma alışkanlığı kazanma' kısmını anlamıyorum. Çok sevdiğim birkaç arkadaşım benim gibi değil. Bütün bir yıl bir ya da iki kitap belki okurlar. Çünkü nefret ediyorlarmış okumaktan. Olabilir! Ne var bunda? Kötü çocuk mu şimdi onlar?"

"Kitap okumamın annemle babamın üzerinde tuhaf bir etkisi var. İyi bir şey yapıyor olmalıyım ki, beni rahat bırakıyorlar. Giderek daha alçak sesle konuşmaya başlıyorlar ve sakinleşerek kendi işlerine koyuluyorlar."

"Annemle babam hiç kitap okumazlar, ama bana takmış durumdalar. Benim hep kitap okumamı bekliyorlar. Peki, madem kitap iyi bir şey, öyleyse onların da okuması gerekmez mi? Kitaplar sadece

çocukken okunacak olsa, büyükler için bu kadar kitap basılır mıydı?"

Evet. Gördüğünüz gibi *Eyvah Kitap!*'ta söz çocukların. Yaşları 9 ile 15 arasında değişen bir sürü çocuk kitaplarla ilişkilerini anlatırken, geri planda onların bu ilişkilerinin nedenlerini, sonuçlarını görüp hayrete düşüyorsunuz. Hepimiz

çocukların ne kadar akıllı, ne kadar kırılgan ve zaman zaman ne kadar tembel, kolaycı ya da dişli olabildiklerini gayet iyi biliyoruz ama onları davranışları, alışkanlıkları konusunda çok rahat sorgularken kendimize hiç dönüp bakmıyoruz galiba. Kitabın yazarı Mine Soysal bunu yapmış işte. Önce çocukları dinlemiş. *'Okuma Sohbetleri'* adını verdiği programla yıllarca çocuklarla konuşmuş, tartışmış, düşünmüş. Sonunda da onlardan dinlediği hikâyeleri, *'Eyvah Kitap!'*'ta biz büyüklerin dikkatine sunmuş. Çocukların hikâyeleri kesinlikle biz büyüklere, Mine Soysal'ın hikâyesi ise çocuklara yazılmış. Hep çocuklara mı ödev verilecek, onu oku, bunu oku diye. *Eyvah Kitap!*'ı okumak da sizin ödeviniz. Hadi bakalım, kolay gelsin...

'Eyvah Kitap!'ta söz çocukların. Çocuklar kitaplarla ilişkilerini anlatırken, yetişkinlere de önemli mesajlar veriyor

EYVAH KİTAP!

Mine Soysal,
Günüşiği Kitaplığı,
2006, 127 sayfa,
14.5 YTL.

